מחשבת יחזקאל
MACHSHEVES YECHEZKEL
TORAH OF RAV HARTMAN

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה ג-א

עניין: מצות סוכה דאומות העולם לעת"ל

מהר"ל חי"א

ולפיכך נותן להם מצוה זאת, וכאשר עושים המצוה הזאת מוציא החמה מנרתיקה וכל אחד מבעט בסוכתו, פי' כי אין האומות סובלין דבר זה לצאר. מביתם הטבעי, להיות יושבים בסוכה תחת אויר השמים ובשביל כך אין ביתם טבעי לגמרי. אבל האומות כל הנהגתם טבעית ותחת זה הם יושבים, וכאשר בא להם דבר שהוא כנגדם שהוא בלתי טבעי, הם מבעטים מצד שיצאו ממחיצתם הטבעית, כי אין דבר זה ראוי להם מצד עצמם לצאת מן הטבע. אבל ישראל מיוחדים בזה שיצאו מן הטבע, כי יש לישראל מדריגה נבדלת מן הטבע הגשמית. ואע"ג שהם גם כן טבעיים קצת שאין האדם מלאך, והם פטורים מן הסוכה לפעמים כאשר המצוה הוא כנגד הטבע, ולכך מצטער פטור מן הסוכה. מ"מ אין מבעטים מפני שהם הפצים ואוהבים לצאת מן הטבע רק שאי אפשר להם. אבל להיות בועטים בו דבר זה אינו. אבל האומות בועטים כי הם אינם רוצים כלל בדבר שהוא חוץ לטבע, כי הם טבעיים לגמרי לכך אין רוצים בדבר שהוא חוץ לטבע. וזה מורה כי אין ראוי להם כלל התורה, שכל התורה בלתי טבעית כמו שאמרנו.

מהר"ל תפארת ישראל פי"א

ובפרק קמא דע"ז (ב' ע"ב) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם, ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלה. ובמדרש (ספרי ברכה) אמר מלמד שהחזיר הקב"ה את התורה לבני עשו ואמר להם רוצים אתם לקבל התורה ואמרו לו מה כתיב בה אמר להם לא תרצח אמרו לו כל ברכות של אותו איש ועל חרבך תחיה אין אנו רוצים לקבלה, אמר לבני ישמעאל רוצים אתם לקבל התורה אמרו לו מה כתיב בה אמר להם לא תגנוב אמרו לו כל ברכותיו של אותו איש והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו אין אנו רוצים לקבלה, ע"כ. בארו בזה הדברים אשר אמרנו כי מצות התורה שהם הפעולות האלהיות מתיחסות אל ישראל, שלפי מעלת נפשם הם מוכנים אל הפעולות האלהיות והם ביחוד להם, אבל עכו"ם מצד הסרונם ופחיתותם אינם ראויים לפעולות האלהיות שהם המצות, וזהו שהיה מחזיר התורה על כל אומה ולשון ועצם נפשם ממאן לקבל הפעולות האלהיות כי אם ישראל היו מוכנים לתורה מצד מעלת נפשם. אמנם במדרש ביאר כי לא בלבד שהם אינם מוכנים לתורה שהם פעולות אלהיות אבל יש בהם הכנה אל הפך זה, ורצה לומר כי עשו וישמעאל היו מוכנים אל פעולות שהם הפך התורה וזה מצד ההכנה שבהם, כי אין ספק שברכתם לפי מה שהם היו מוכנים אליה בעצמם. ומה שזכר הכתוב הזה עשו וישמעאל, לומר כי עכו"ם ההם נפשם נוטה אל הקצה וכל שנוטה הכנת נפשו אל הקצה הוא רע. וזהו ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן, כי הש"י ראה כי פעולות התורה הם הם הדרכים הישרים הם דרכי ה', ראוים לאשר להם הכנה ממוצעת והיא התבונה הישרה, לא אל אשר תכונת נפשו נוטה אל הקצה ופעולות שלהם אינם ישרים, וזכר בשביל כך עשו וישמעאל שיש בכל אחד קצה אחד, כלומר כי אלו שתי אומות עכו"ם תכונת נפשם נוטה מן האמצע כל אחת לקצה אחד לכך הם ממאנים לקבל התורה. וזהו שאמר כי האחד ברכתו על חרבך תחיה לרצחו, וישמעאל ידו בכל בכח ובחזקה על הבריות ואלו שניהם תכונות רעות מחולקות כל אחד ואחד נוטה לקצה אחד כאשר ידוע לחכמי אמת, ובשביל כך היו תכונתן ממאן לקבל התורה. אמנם בגמרא לא אמרו רק שהם לא רצו לקבלה, והכוונה בזה כי אין ראוי להם התורה והמצות שהם הפעולות והמעשים האלהיים שאין נפשם מוכן לזה, כי אם ישראל מצד נפשם האלהית ומפני זה ראוי להם הפעולות האלהיות והם מצות התורה. והוא עצמו מה שאמרו ז"ל (יבמות ס"א ע"א)

אפיקי ים להגר"א חבר

אומר להם מצוה קלה יש לי וסוכה שמה וכו' והקב"ה מקדיר להם חמה וכו' הוא כמ"ש רבינו בפי' לס"ד שכמו שהוא בפרט בכל שנה ר"ה יום הדין ואח"כ יוה"כ סליחת עוונות ואח"כ סוכות זמן שמחתינו ומקריבים ע' פרים ליתן חלק לע' אומות ואח"כ ש"ע עצרת תהיה לכם וכו', כמו כן לע"ל בתחי' יום הדין הגדול וכו', ואח"כ סליחת עון וזרקתי עליכם וכו' והוא הארת בינה אלף שביעאה, ואח"כ סוכת שלם פרישת גדפהא עלנא בסוף אלף הששי, שגם או"ה יתקיימו יעמדו זרים ורעו צאנכם וכו' והם אשר יהיו גרים גרורים וכו', ואח"כ באלף השביעי בחורבן העולם אז ישארו רק נשמותינם של ישראל שזכו לקדושה עצרת תהי' לכם לבד. והוא מ"ש כאן שבתחי' כל א' עושה סוכתו וכו' והוא קיומם של או"ה להיות עבדים לישראל, ואח"כ באלף השביעי אז מקדיר הקב"ה חמה וכו' כמ"ש אין גיהנם לע"ל רק שהקב"ה מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאים בה ורשעים נדונים בה כמ"ש במס' נדרים (ח ע"ב), וכתבתי שם ביאורו שהוא סוד העברת הגשמיות חיצוניות העולמות, ונשאר רק פנימיות והוא אור הגנוז בחמה פנימיות שבו, שלכן אותם שלא זכו חומרם ידונו בה ויתבטלו ע"י גילוי אורה שהוא גילוי הקדושה, וצדיקים שזכו נפשותם שיתהפך לרוחני כמו הרוח אז יהנו ממנו, ולכן ע"י שמקדיר חמה ידונו האומות ויתבטלו משכר עוה"ב באלף השביעי.

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK